

Nesbyen kommune
Alfarvegen 117
3540 Nesbyen

Vår ref.: 2025/12535-5

Deres ref.:2025/111

Dato: 02.09.2025

Nesbyen kommune - Innspill til varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2025 - 2037

Vi viser til brev datert 19. juli 2025 med varsel om oppstart og høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037.

Tiltaket er vurdert ut fra fylkeskommunens rolle som regional planmyndighet, forvalter av fylkesvei, fagmyndighet for kulturminnevern og prosessmyndighet etter vannforskriften. Buskerud fylkeskommune har følgende merknader til varselet:

Kort om saken

Nesbyen kommune varsler oppstart av planarbeid med kommuneplanens samfunnsdel og har samtidig lagt ut forslag til planprogram på høring i tråd med kommuneplanens planstrategi 2024-2027.

Den kommunale planstrategien for 2024-2027 viser at dagens samfunnsdel har gode målsettinger, men at den er bred og gir i liten grad klare prioriteringer. Gjeldene samfunnsdel ble vedtatt i 2018, og siden den gang har utfordringsbilde i Nesbyen endret seg. Kommunens utfordringsbilde endret seg betydelig i 2023, da kommunen ble rammet av ekstremværet «Hans» og i 2024 da kommunen ble innmeldt i ROBEK-registeret som følge av stor økonomisk utfordring. Til sammen gir dette behov for å oppdatere samfunnsdelen som et verktøy for styring av utviklingen i Nesbyen.

Planprogrammet informerer om bakgrunn og formålet med planarbeidet, planprosessen, opplegg for medvirkning og fremdrift. I tillegg presenteres de viktigste utviklingstrekkene for Nesbyen.

Det ble gjennomført et dialogmøte om kommuneplanens samfunnsdel med kommunen og andre myndigheter 16. mai 2025.

PLAN plan og miljø

Postadresse: Postboks 3563, 3007 DRAMMEN
Besøksadresse: Hauges gate 89, 3019 Drammen
Telefon: 32 80 85 00

E-post: post@bfk.no
Internett: www.bfk.no
Org.nr.: 930580260

Merknader

Plan:

Generelle/overordna tilbakemeldinger

Buskerud fylkeskommune ser det som positivt at kommunen har startet opp arbeide med å rullere samfunnsdelen og mener planprogrammet danner et godt utgangspunkt for videre planarbeid.

Fylkeskommunen viser til Nesbyens gjeldende samfunnsdel fra 2018, og ser at flere av hovedmålene fremdeles er relevante for utfordringsbilde til Nesbyen. Det er et godt fokus på folkehelse i gjeldene samfunnsdel, og vi anbefaler at det videreføres i ny samfunnsdel.

Planprogrammet sier noe om at kommunen er i en omfattende omstillingsprosess og fylkeskommunen anerkjenner at det er en krevende prosess å stå i og planlegge for. Av den grunn er det desto viktigere at kommunen er oppmerksom på helsekonsekvensene dette kan føre til for både innbyggere og ansatte. Det vil være viktig å ta med seg det helsefremmende perspektivet og forståelse av å innrette planer av mest mulig forebyggende og helsefremmende karakter for å legge innsatsen på forebygging fremfor å bruke betydelige midler på reparering.

Fylkeskommunen støtter arbeidet med å få en tydeligere prioritering, og anbefaler samtidig at kommunen ikke tar på seg for mye på en gang. Erfaringsvis kan målene med tilhørende strategier bli litt for generelle til at de er gode å styre etter. Vi viser til veilederen T-1492 om Kommuneplanprosessen som sier at en nyttig innfallsvinkel ved utarbeidelsen av mål i kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel er at målformuleringer bør kunne fylle fem krav. Vi vil særlig trekke frem at et mål bør være målbart, tidsbestemt og oppnåelig.

Buskerud fylkeskommune ønsker å presisere at utfordringsbildet som fremkommer i plandokumentene bør gjenspeiles i de ulike satsingene i kommunen for å sikre systematikk og «den røde tråden» i arbeidet fra plan til praksis.

Buskerud fylkeskommune ser svært positivt på at Nesbyen kommune legger opp til å se til annet planarbeid som er utført i kommunen for å se om noe kan gjenbrukes/videreutvikles. Dette bidrar til å sikre en kunnskapsbasert tilnærming og en dypere forståelse av både muligheter og utfordringer i kommunen på en så effektiv måte som mulig.

Som regional planmyndighet har vi en sentral rolle i å legge til rette for helhetlig og bærekraftig utvikling i fylket. Vi støtter opp om arbeidet med revisjonen av Nesbyens samfunnsdel og ønsker å bidra til at prosessen og innholdet ivaretar regionale og nasjonale mål. For å sikre dette hensynet er fylkeskommunen opptatt av at gjeldende regionale planer og Regional planstrategi for Buskerud legges til grunn for utarbeidelse av nye kommuneplaner. Regional planstrategi for Buskerud 2024-2027 ble vedtatt av fylkestinget 23. oktober 2024. Planstrategien peker på tre politiske utviklingsmål som viser retning, og som skal bidra til en helhetlig og forutsigbar samfunnsutvikling i fylket: Mer innenforskap,

omstilling og verdiskaping, og forvaltning av natur- og kulturverdier i et generasjonsperspektiv.

Medvirkning

Buskerud fylkeskommune støtter Nesbyen kommunes fokus på bred medvirkning som en del av planarbeidet og mener Nesbyen kommune allerede har gjort et godt arbeid med medvirkning så tidlig i prosessen.

Vi anbefaler at kommunen legger til rette for ulike medvirkningsmetoder, og at det redegjøres for hvilke medvirkningsaktiviteter som er blitt gjennomført og hvordan innspill fra medvirkningen er brukt i planarbeidet. Vi ønsker imidlertid her også å presisere betydningen av å ha en god bredde i bruk av metoder og verktøy for å sikre informasjon fra et representativt utvalg av befolkningen i kommunen.

Buskerud fylkeskommune mener det er svært positivt at kommunen vil gjennomføre intern medvirkning eller involvering i planarbeidet for å samle kommuneadministrasjonen og sikre at arbeidet med samfunns- og arealdelen preges av helhet og samordning. Planlegging på tvers av sektorer og god forankring både eksternt og internt er avgjørende for å motvirke silotankegang og sikre at alle deler av kommunen jobber mot felles mål. For metodikk for medvirkning, se gjerne KS' temaside her: [Kom i gang med innbyggermedvirkning](#).

Barn og unges rolle i planarbeidet

Vi ser at barn og unge er en av grupperingene som særlig skal involveres når planutkastet legges ut på høring og offentlig ettersyn. Fylkeskommunen mener det er positivt, og minner om at det er viktig at deres perspektiver, behov og stemmer blir synlige og reelt påvirker de strategiske valgene som tas. Dette innebærer blant annet at planarbeidet bør legge til rette for gode oppvekstmiljøer med fokus på trygge og inkluderende møteplasser, tilgang til natur og rekreasjon, samt kvalitetsmessige utdannings- og fritidstilbud. For å sikre dette anbefaler vi en aktiv og kreativ medvirkningsprosess der barn og unge deltar, men også kanskje får bidra til å forme metoder som workshops, dialogmøter eller digitale verktøy tilpasset deres hverdag.

Vi minner om Ung-data undersøkelsen som ble gjennomført våren 2025 som vil gi kommunen god kunnskap om hvordan barna har det i skole, hjem og fritid. Det vil gi verdifull innsikt og kan gjennom tiltak bidra til god helse og livskvalitet.

Videre er det avgjørende at hensynet til barn og unge integreres i arealstrategien, med prioritering av gang- og sykkelveier, trafikkisikring, og nærhet til aktivitets- og kulturtilbud.

Demografiutfordringer – aldersvennlig stedsutvikling

Det trekkes frem at alderssammensetningen er en stor utfordring i kommunen. Antall eldre øker og antall innbyggere i yrkesaktiv alder vil gå ned. For å møte befolkningens behov gjennom ulike livsfaser er det avgjørende at planarbeidet legger til rette for et variert og inkluderende samfunn.

Det bør planlegges for mangfoldige og tilpassede boligtyper som dekker behovene til ulike aldersgrupper og livssituasjoner. Dette innebærer blant annet boliger som er tilpasset eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, med en tydelig prioritering av universell utforming. På denne måten kan kommunen sikre at alle innbyggere, uavhengig av funksjonsevne eller livssituasjon, har like muligheter til å delta i samfunnet.

Planlegging for et aldrende samfunn er spesielt viktig for å møte demografiske endringer. En voksende andel eldre innbyggere stiller krav til boligløsninger som er lett tilgjengelige, sentralt plassert og i nærhet til nødvendige tjenestetilbud. Videre er det viktig å legge til rette for gode helse- og omsorgstjenester, samt boliger som fremmer sosial inkludering og trygghet for eldre. For mer veiledning på hvordan legge til rette for aldersvennlig samfunn, se gjerne [Håndbok om aldersvennlig stedsutvikling](#) av Norske arkitekters landsforbund eller [Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn](#) utgitt av KS.

Arealstrategi

Fylkeskommunen ser det som positivt at kommunen vil arbeide med en langsiktig arealstrategi. I arbeidet med utviklingen av arealstrategien er det essensielt med en god prosess som er godt forankret i lokalsamfunnet.

En klar og tydelig arealstrategi vil danne et viktig grunnlag for den kommunale arealforvaltningen og framtidig revidering av kommuneplanens arealdel.

Vi minner om nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, med blant annet særskilte retningslinjer for kommuner i regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk.

Fylkeskommunen anbefaler at kommunen tar inn planvask som en strategi i arealstrategien da planvask vil bidra med at kommunen får oppdatert planverket for å sikre en ønsket areal- og samfunnsutvikling i tråd med lovverk og politiske føringer, samtidig som det vil bidra til å effektivisere saksbehandlingen og styrke rettsikkerheten.

Miljø:

Vannmiljø

Vi viser til Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken 2022-2027 og understreker vannmiljøets viktighet for arter og økosystemer. Det er svært viktig at

vannforvaltningsarbeidet ivaretas i kommunal forvaltning, og man bør vurdere å ha et særlig fokus på vannmiljø i samfunnsdelen.

Naturmangfold

Ivaretagelse av naturverdier har tidligere vært fremhevet som et viktig hensyn i kommunens samfunnsdel. Buskerud fylkeskommune vil med dette understreke betydningen av at dette perspektivet videreføres i det videre planarbeidet. I tillegg til hensynet til sårbar natur, vil vi påpeke viktigheten av å synliggjøre og ivareta også vanlige arter og økosystemer, da dette er avgjørende for å opprettholde et langsiktig og bærekraftig biologisk mangfold. Vi oppfordrer særlig kommunen til å vurdere å løfte frem det arealkrevende viltet. Elgen stiller eksempelvis store krav til leveområder og sammenhengende vandringsruter, og ved å ivareta denne arten vil man samtidig bidra til å beskytte en rekke andre arter og sikre robuste økosystemer.

Samferdsel:

I tråd med Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035, oppfordrer Buskerud fylkeskommune til at man fortetter i og rundt allerede eksisterende tettsteder. En fortetting i tettstedene vil kunne bidra til å utvikle mer attraktive bo- og arbeidsforhold, men også legge til rette for bedre forhold for gående og syklende, og for kollektivtilbud. I det videre arbeidet anbefaler vi at samferdsel ses i en større sammenheng, og at dette knyttes opp mot en arealstrategi som del av samfunnsdelen.

Vi viser ellers til at Samferdsel sin handlingsprogram ble vedtatt i juni i år, og bør tas med inn i regionale planer som kommunen skal forholde seg til.

Hensyn til automatisk fredete kulturminner:

Samfunnsdelen i en kommuneplan kan ha egne mål og strategier knyttet til bestemte kulturminner, kulturmiljøer eller kulturlandskap. For eksempel kan kulturminnetemaene tas med i mål og strategier knyttet til andre sektorer som eksempelvis reiseliv, folkehelse og oppvekst.

Nesbyen kommune har tidligere utarbeidet en egen kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer (vedtatt i 2018). Dette betrakter vi som svært positivt. Buskerud fylkeskommune vil foreslå å løfte fram denne kommunedelplanen tydeligere, som en del av kommunens overordnede planprogram – ikke minst for bedre å synliggjøre verdiene og ressurspotensialet som ligger i de prioriterte kulturminnene/-miljøene i kommunen.

Vennlig hilsen

Kjersti Morseth Hallerud
Seksjonsleder

Sara Norup

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandler plan: Sara Norup
Saksbehandler folkehelse: Åse Marit Hovden
Saksbehandler miljø: Håkon Bergø
Saksbehandler samferdsel: Marianne Hvalsmarken
Saksbehandler arkeologi: Gaute Reitan

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS